

หลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอบังคับจำเลยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียง หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนเองได้

ผู้เสียหาย หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทน

เอกสารหลักฐานที่ใช้ในการยื่นคำร้อง

๑. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรข้าราชการ
๒. สำเนาทะเบียนบ้าน
๓. เอกสารแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล
๔. เอกสารหลักฐานที่แสดงความเสียหายที่ได้รับ (ถ้ามี)

หลักเกณฑ์การเรียกค่าสินไหมทดแทนในคดีอาญา มีดังนี้

๑. ผู้มีสิทธิยื่นคำร้อง ได้แก่

๑.๑ ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญา

๑.๒ ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล เฉพาะแต่ความผิดซึ่งได้กระทำต่อผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถซึ่งอยู่ในความดูแล

๑.๓ ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี หรือภรรยา เฉพาะแต่ในความผิดอาญาซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้

๑.๔ ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคล เฉพาะความผิดซึ่งได้กระทำลงแก่นิติบุคคลนั้น

๑.๕ ผู้แทนเฉพาะคดี ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือเป็นผู้วิกลจริตหรือคนไร้ความสามารถไม่มีผู้อนุบาล หรือซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลไม่สามารถจะจัดการตามหน้าที่ รวมทั้งมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ ญาติของผู้เสียหายหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องอาจร้องขอต่อศาลเพื่อมีคำสั่งตั้งผู้แทนเฉพาะคดีได้

๒. ค่าสินไหมทดแทนที่เรียกได้ ได้แก่ ค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียง หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าปลงศพ ค่าขาดประโยชน์เพราะไม่สามารถประกอบกรงาน ค่าขาดไร้อุปการะ ความเสียหายต้องเจ็บปวดทุกข์ทรมาน ความเสียหายต่ออนามัยหรือจิตใจ รวมทั้งการกระทำที่ทำให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่ฐานะเดิม เช่น ให้จำเลยคืนทรัพย์สินที่เอาไป หรือประกาศหนังสือพิมพ์แก้ไขชื่อเสียง เป็นต้น

๓. การยื่นคำร้อง

๓.๑ ผู้เสียหายสามารถยื่นคำร้องต่อศาลในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ได้

๓.๒ คำร้องต้องแสดงรายละเอียดตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้อง หากศาลเห็นว่าคำร้องนั้นยังขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้ชัดเจนก็ได้

๓.๓ ต้องยื่นคำร้องเข้ามาก่อนเริ่มสืบพยาน แต่กรณีไม่มีการสืบพยานเช่นจำเลยให้การรับสารภาพต้องยื่นคำร้องก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี

๓.๔ ผู้เสียหายไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้เสียหายเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนสูงเกินสมควร หรือดำเนินคดีโดยไม่สุจริต ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้เสียหายชำระค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือแต่เฉพาะบางส่วนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้

๓.๕ ศาลมีอำนาจตั้งทนายความให้แก่ผู้เสียหาย โดยผู้เสียหายไม่ต้องเสียเงินจ้างทนายความ ทั้งนี้ อยู่ที่เงื่อนไขว่าผู้ยื่นเสียหายเป็นคนยากจนไม่สามารถจัดหาทนายความเองได้ โดยทนายความที่ได้รับแต่งตั้งมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายจากศาลตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด

เมื่อศาลพิพากษาให้จำเลยชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว ถือว่าผู้เสียหายเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา มีสิทธิขอให้ศาลออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา เป็นต้น หลักเกณฑ์การเรียกร้องให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา นับเป็นกระบวนการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมให้ได้รับความคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายตามหลักสากล ซึ่งมีกระบวนการที่พัฒนาเปลี่ยนจากแนวคิดเดิมที่กระบวนการกฎหมายในอดีตได้ละเลยสิทธิของผู้เสียหายคือผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงในผลร้ายของอาชญากรรมเกิดความเสียหายมีความจำเป็นต้องได้รับการดูแลเยียวยาให้กลับคืนสู่ฐานะเดิมให้มากที่สุด